

Zaterdag 19 mei 1917 – ochtendeditie

Het steunwerk in België en Noord-Frankrijk.

Londen, 18 mei. Uit New York aan de Daily Telegraph: Heden is officieel medegedeeld dat de Amerikaanse regering de financiering van het steunwerk in België en Noord-Frankrijk zal overnemen. Hoover heeft zijn medewerkers verwittigd dat na 1 juni geen gelden van particulieren meer zullen worden aangevraagd.

De Belgische legatie te 's Gravenhage verstrekt ons de volgende mededeling:

De Legerbode zal in haar nummer van 19 mei een interview openbaar maken van baron de Broqueville over de Vlaamse kwestie.

Na te hebben gezegd dat iedereen in het Belgische leger, zowel als elders, de Duitse pogingen tot administratieve verbrokkeling beschouwt als de uitvoering van een plan om de Belgische eenheid aan te randen en België in Duitse ogen te verzwakken, en afkeuring te hebben uitgesproken over de verraders, die misdadig genoeg zijn om zich één te verklaren met hen die sedert drie jaar de Belgen uitplunderen, wegvoeren, verwonden en doden, zegt de minister: "Duitsland scheidt zich illusies wanneer het denkt de trouw der Vlamingen en de plichten van de Belgische vaderlandsliefde aan het wenkelen te hebben gebracht door hun de omzetting van de Gentse hogeschool in een zogenaamde Vlaamse Universiteit aan te bieden; hun mening daarover is zeer eenvoudig en strekt hen geheel tot eer. Ze willen deze Vlaamse hogeschool niet van de vijand, ze willen haar van hun regering en herhalend wat ik vier maanden voor de oorlog reeds zegde, verzekeren dat ze haar zullen krijgen, zodra de regering terugkeert. Ware de oorlog er niet geweest, dan zou zulks reeds meer dan twee jaar geleden gebeurd zijn, overeenkomstig een

besluit van de regering dat door het parlement stellig zou zijn goedgekeurd.

Vervolgens ondervraagd over hetgeen de regering in het algemeen denkt te doen op het gebied van het taalgebruik, antwoordt de minister:

“In een publiek stuk van jonge datum heeft de regering met algemene stemmen en ik leg de nadruk hierop, verklaard dat zij niet alleen de rechtsgelijkheid maar ook de feitelijke gelijkstelling denkt te verwezenlijken. Dat was trouwens onze wil voor de oorlog. Er bestaat niet de minste reden daarin wijziging te brengen, want dit programma is de rechtvaardigheid zelve. Ge weet hoezeer de regering tijdens de drie jaren voor de oorlog dat zij aan het bewind kwam werd lastig gevallen met eindeloze politieke debatten, terwijl dringende spoed geboden was voor de wetten die het land de veiligheid moesten verzekeren. Welnu, ondanks de opeenhoping van parlementaire arbeid, heeft de heer Poulet zijn inzichten betreffende het lager onderwijs doen zegevieren en ikzelf verkreeg van alle partijen een wet tot regeling van het taalgebruik in het leger. Deze is, naar ik meen, de meest volmaakte wet welke op dit stuk gemaakt is; ze moest in haar geheel de 1^e januari 1917 in werking treden en ze eiste kennis van de beide talen van alle gegradueerden, de uitvoeringsmaatregelen werden vastgesteld voor de militaire school en binnen enkele maanden had ik de scholen, waarin voortaan de beide talen zouden onderwezen worden aan de onderofficieren, op de been geholpen. De oorlog kwam de uitvoering van deze besluiten in de war sturen en ik heb, toen de omstandigheden het toelieten, mij moeten vergenoegen met een beknopte kennis van het Vlaams bij onze jonge officieren, die in onze scholen gevormd worden voor het onderluitenantchap. Ik acht mij gelukkig te kunnen zeggen, dat de Vlaamse cursussen welke ik er op ingesteld heb en die verplichtend zijn en uitnemende resultaten opleveren, in aanmerking

genomen de korte tijd, gedurende dewelke de kandidaten die instellingen kunnen bezoeken. Ik geef een samenvatting van mijn gedachte als ik u zeg, voorheen zowel als thans: het kabinet waarvan ik de eer heb het hoofd te zijn, wil dat de rechts-, zowel als de feitelijke gelijkheid komt te heersen. Het percentage Vlamingen bij het leger is ons onbekend; geen enkele statistiek bestaat er te dien opzichte. Voor de oorlog waren er 67 procent; ik dank dat er thans meer zullen zijn. Ten aanzien van de officieren bestaat evenmin enigerlei statistiek en als die bestond, zou hij slechts van betrekkelijke waarde zijn; er zijn officieren als Vlamingen aangewezen en die uitsluitend Frans spreken, terwijl vele Walen het voorbeeld van onze uitnemende chef van de generale staf hebben gevolgd en zeer goed Vlaams spreken.”

Zaterdag 19 mei 1917 – avondeditie

Bommen op Zierikzee.

De Duitse berichtendienst meldt, dat “volgens ambtelijke mededeling van het Duitse marinekorps in de nacht van 29 op 30 april jl. door vijandelijke vliegtuigen zes bommen op Blankenberge en vier bommen op Zeebrugge zijn geworpen, alzo in totaal tien bommen.”

Deze mededeling – voegt de Duitse dienst aan dit ambtelijke bericht toe – is van betekenis, met het oog op de officiële Engelse verklaring, waarin het heet, dat de beide vliegtuigen, die voor de noodlottige aanval in aanmerking zouden kunnen worden gebracht, in totaal zestien bommen met zich voerden. In dit verband verdient eveneens het reeds door de Nieuwe Rotterdamsche Courant naar voren gebrachte feit de aandacht, dat de bewering in de Engelse verklaring, dat 15 bommen op Zeebrugge zouden zijn geworpen, niet steunt op

een officieel Duits communiqué, doch op een in het dagblad De Telegraaf verschenen bericht (dat betrekking had op een aanval op Zeebrugge van voor de 29e april – redactie N. R. C.)

Zal Duitsland België behouden?

Generaal von Bissing, de op 18 april te Brussel gestorven Duitse gouverneur-generaal van België, heeft een geschrift nagelaten, waarin hij het vraagstuk van de positie van België na de oorlog behandelt. Bacmeister, het lid van de Pruisische landdag, maakt het geschrift openbaar in zijn Alduits weekblad, Das gröszere Deutschland. Het geschrift draagt geen datum, maar er kan uit opgemaakt worden, dat het op zijn minst een jaar oud moet zijn. De Duitse rijkskanselier had zich over de oorlogsdoeleinden nog niet uitgelaten. Terwijl men thans van een inlijving van België bij Duitsland eigenlijk niemand meer als van een noodzakelijke of zelfs maar gewenste voorwaarde voor vrede hoort spreken, heeft von Bissing, blijkens zijn door Bacmeister gepubliceerd geschrift over die inlijving een opvatting gehad, die afwijkt van de thans algemeen gangbare. Von Bissing zegt in de aanhef, dat hij wil spreken van Duitslands heilige plicht om België voor de Duitse invloed, de Duitse machtssfeer te behouden, het voor Duitslands veiligheid niet meer vrij te laten. We moeten, zegt hij verder, ons reeds thans duidelijk maken, dat een hersteld België – of het tot een neutraal land verklaard wordt of niet – met natuurkracht in het kamp van onze vijanden niet slechts zal binnendringen, maar er door dezen binnengetrokken zal worden. Zelfs wanneer men aan verzoeningsillusies mocht vasthouden en door nog zulke goede verdragen zou kunnen waarborgen maken, zal België volgens alle verwachting tot een opmarsgebied en voorpoststelling van onze vijanden gemaakt en gebruikt worden.

Wanneer men, meent von Bissing, de betekenis van België als opmarsgebied voor de Duitse legers en als het gebied beschouwt, dat

verdere krijgsverrichtingen offensief en defensief begunstigt, dan kan er geen twijfel meer bestaan, dat een grens, die geheel ten onrechte Maaslinie wordt genoemd en door de vestingen Namen en Luik verdedigd moet worden, ontoereikend is. Die grens moet veeleer tot aan zee vooruitgeschoven worden, ook in het belang van ons gezag ter zee.

Von Bissing zet vervolgens uiteen dat naast deze, voor een nieuwe oorlog in aanmerking komende, factoren de bescherming van de Duitse economische belangen in België, zelfs gedurende de vrede, van onschatbare betekenis is: een weer zelfstandig geworden België zal nooit onzijdig zijn, maar integendeel zich aan de bescherming van Frankrijk en Engeland onderwerpen. De Duitse handel en industrie zal in een weer zelfstandig België de veroverde plaats verliezen en misschien nooit weer terugwinnen. Het ligt voor de hand, dat de Duitse belangen in Antwerpen gevaar zullen lopen zodra Duitsland België weer prijs geeft. De Belgische industrie, zegt von Bissing, zal Duitsland natuurlijk nooit willen doden; maar het moet die industrie door een bijzondere wetgeving onder gelijke productievoorwaarden brengen als de Duitse industrie. Von Bissing acht het verder nodig dat Duitsland de hand op België legt voor het voortbestaan der Vlaamse Beweging. Deze zou onherstelbaar getroffen worden indien Duitsland zijn machtspolitiek op België niet zou uitbreiden. Ongetwijfeld moeten de Vlamingen beschermd worden, maar nooit mag men er de hand toe lenen hen volkomen zelfstandig te laten worden. De Vlamingen met hun tegenover de Walen gestelde positie zullen als Germaanse volksstam een versterking van het Duitse volk worden.

België, aldus von Bissing, moet genomen en behouden worden, zoals het thans is en in het vervolg ook moet zijn. Slechts door een zoveel mogelijk eenvoudige oplossing van het Belgische vraagstuk zullen wij een werkelijke voorwaarde voor onze toekomstige wereldpositie

vervullen. Geven wij een deel van België prijs, of maken wij een deel daarvan, zoals het gebied Vlaanderen, als Vlaamse staat zelfstandig, dan scheppen wij ons niet slechts grote moeilijkheden, waar wij beroven ons van de aanmerkelijke voordelen en hulpmiddelen, die het gehele gebied van België alleen onder Duits bestuur kan opleveren. Reeds wegens de nodige steunpunten van onze vloot, en ook om Antwerpen niet van het Belgische handelsgebied af te sluiten is het daarbij behorende achterland een vereiste.

Wat de vorm betreft, waaronder België aan Duitsland toegevoegd zou moeten worden, betoogt von Bissing, dat de ene mogelijkheid is, dat Duitsland daarover gedurende de vredesonderhandelingen iedere uitspraak vermijdt en het recht der verovering alleen laat gelden. "Het moet, vervolgt von Bissing, bijna als een gelukkige omstandigheid beschouwd worden, dat de noodzakelijkheid dwingt dynastieke overwegingen geheel buiten spel te laten. In Machiavelli moet men kunnen lezen, dat wie van plan is een land in bezit te nemen, genoodzaakt zal zijn de koning, de regeerder van het land, zo nodig door de dood opzij te zetten."

Aldus generaal von Bissing, de gewezen Duitse gouverneur-generaal in België.